

Král přibitý ke kříži

Základ kázání: Jan 19:17-30

1. čtení: 1. Korintským 1:18-25

Milí bratři, milé sestry,

dříve než se společně ponoříme do zvěsti o Ježíšově ukřižování, musím zmínit jedno důležité pravidlo: K Velkému pátku se nemůžeme dostat jinak než přes Neděli vzkříšení. Zvěst o Ježíšově zástupné smrti na kříži je tedy v posledu radostná zvěst, dobrá zpráva, skutečné evangelium. Protože ten, který za nás položil svůj život, vstal třetího dne z mrtvých. Je živý, je oslavený, je mocný – a je zde s námi v Duchu svatém. To tedy mějme na paměti, bratři a sestry: Nejsme na pohřbu! Jsme v přítomnosti živého Pána Ježíše Krista.

I. NESL KŘÍŽ A VYŠEL Z MĚSTA

- ¹⁷ Nesl svůj kříž a vyšel z města na místo zvané Lebka, hebrejsky Golgota. ¹⁸ Tam ho ukřižovali a s ním jiné dva, z každé strany jednoho a Ježíše uprostřed.

Pán Ježíš nesl svůj kříž. Už toto první sloveso „nést“ je zajímavé. Ježíš se chopil kříže. Bral na sebe kříž. Evangelista ve svém vyprávění toto sloveso používá víckrát. Ježíšovi nepřátelé *vzali* kameny, aby ho kamenovali. (J 10:31) Jidáš *bral* z pokladnice, která sloužila pro podporu chudých. (J 12:6) Kamení z nenávisti, peníze z hamižnosti – a kříž z nesobecké lásky k druhým lidem. Jak se Ježíš od nás lidí liší! Nese kříž, ke kterému bude přibit. Nebere do rukou zbraň, aby se ochránil před svými nepřáteli. Nebere ani věci tohoto světa, kterými by se obohatil. Bere na sebe kříž. Z lásky k nám. Bere na sebe všechno duchovní zlo, které je naše. Smrtí na kříži odnímá od nás všechno zlé: Hřích a smrt. Evangelista Matouš používá stejné sloveso, když o Ježíši říká:

- *'On slabosti naše na sebe vzal a nemoci nesl.'* (Mt 8:17)

Ale teď pozor! Nám Ježíš ukládá v podstatě totéž: Nést kříž a jít za ním.

- *Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.* (Mt 16:24)

Evangelista Lukáš tento Ježíšův známý výrok zapsal takto:

- *Kdo nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem.* (L 14:27)

Ano, každý z nás musí vzít svůj kříž a vyjít za Kristem. A to není nikdy lehké. Proto nás Písmo na jiném místě vyzývá, abychom si na této cestě za Ježíšem vzájemně pomáhali:

- *Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův.* (Ga 6:2)

Ježíš – s křížem na ramenou – vyšel za město. Ukřižovali ho za branami Jeruzaléma. Stranou všech „slušných“ lidí. Stranou „nevinných“ občanů. Ježíš nemá právo mezi svými žít. Nemá právo mezi svými ani umřít. Zde se tím nejtragičtějším způsobem naplňují úvodní slova Janova evangelia:

- ¹⁰ *Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. ¹¹ Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali.* (J 1:10-11)

Bratři a sestry, to je jeho svět! Celý svět patří Kristu. Vždyť skrze něj, skrze věčného Božího Syna celý vesmír kdysi povstal k životu! I o něm zpívá žalmista:

- *Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí.* (Ž 24:1)

A přesto je Ježíš poslední den svého života vyhnán za město. Ve svatém městě nemá místa. A to i přesto, že jej ještě před pár dny v Jeruzalémě vítali jako krále. „Dovolí“ mu umřít na místě, které je proslulé svou krutostí. Na místě, které je prosycené smrtí. To všechno Ježíš připustil. To všechno učinil proto, abychom my směli mít občanství... Kde? V jeho přicházejícím království. Kristus se nechal vyhnat za brány Jeruzaléma v posledu proto, abychom my směli mít trvalé bydliště v tom nebeském Jeruzalémě. Vždyť nám to slíbil!

- *Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věřte v Boha, věřte i ve mne. ² V domě mého Otce je mnoho přibytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. ³ A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já.* (J 14:1-3)

Takže jednou budeme tam, kde je nyní on... Ale to bude "jednou"... Až přijde čas... Ale co nyní? Nyní platí to stejné pravidlo: Kde je on, tam máme být i my. Proto z listu Židům slyšíme nám tak známá slova:

- ¹² *Proto také Ježíš trpěl venku za branou, aby posvětil lid svou vlastní krví.* ¹³ *Vyjděte tedy s ním za hradby, nesouce jeho potupu.* ¹⁴ **Vždyť zde nemáme trvalý domov, nýbrž vyhlížíme město, které přijde.** (Žd 13:12-14)

My si tento text připomínáme právě při pohřbu. Dosvědčuje nám, že jsme lid naděje. Že máme i v hodině naší smrti naději na život věčný, který nám Kristus vydobyl. A to je jistě pravda! Jen nezapomínejme, že tato slova nás především povzbuzují ke statečnému životu tady a teď, k odhodlanému následování Krista v tomto světě. Když on trpěl jako vyvrhel za branou města, ani my se nestydíme nést jeho potupu – v každodenním životě.

S tím souvisí ještě poslední věta dnešního Janova čtení:

- *Nakloniv hlavu, skonal.* (J 19:30)

Pán Ježíš kdysi varoval jednoho muže, který ho chtěl následovat:

- *Lišky doupata mají, a ptactvo nebeské hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu sklonil.* (Mt 8:20 KB)

Ano, za svého života neměl kde spočinout. Ale nyní už má kde hlavu sklonit: Na kříži!

Co by sis, křesťane, v tomto světě chtěl nárokovat, když tvůj Spasitel, Pán celého stvoření, našel nakonec jen jedno místo svého spočinutí: Golgotský kříž?! Odkud se bere naše přesvědčení, že si zasloužíme mít se dobře v tomto světě, mít kolem sebe jen dobré lidi, mít všechno, co si jen naše srdce, břicho a hrdlo žádá? Pořád nás Bůh musí svým slovem i Duchem připravovat na to, že náš život s Kristem nebude procházkou růžovým sadem... Pořád nás musí napomínat, abychom stáli především o poctivé následování našeho Pána, a ne o život ve vatičce. Slovy Ježíše samotného:

- ²⁴ *Žák není nad učitele ani sluha nad svého pána.* ²⁵ *Stačí, aby žák byl jako jeho učitel a sluha jako jeho pán. Když hospodáře nazvali Belzebulem, čím spíše jeho čeled!* (Mt 10:24-25)

Bratři a sestry, v posledku jde o to, zda věříme, že už nyní jsme právoplatnými „občany nebes“. Kdo tomu pevně věří, ten unese i fakt, že jakožto Kristův následovník si v tomto světě nežije jako v bavlnce.

II. ŽIDOVSKÝ KRÁL A ŘÍMSKÝ CHYTRÁK

¹⁹ **Pilát dal napsat nápis a připevnit jej na kříž. Stálo tam: *Ježíš Nazaretský, král židovský.*** ²⁰ **Ten nápis četlo mnoho Židů, neboť místo, kde byl ukřižován, bylo blízko města; byl napsán hebrejsky, latinsky a řecky.** ²¹ **Židovští velekněží řekli Pilátovi: "Neměls psát 'židovský král', nýbrž 'vydával se za židovského krále'."** ²² **Pilát odpověděl: "Co jsem napsal, napsal jsem."**

Nemyslete si... Pilát není žádný hlupáček. Je to chytrý (a chladnokrevný) politik, což už prokázal víckrát (L 13; J 18). Proč tedy dává napsat nad Ježíšovu hlavu: *Ježíš Nazaretský, král židovský*? Copak mu jasně neřekli, že Ježíš není jejich král – a to hned několikrát?

- ¹⁴ *Byl den přípravy před svátky velikonočními, kolem poledne. Pilát Židům řekl: "Hle, váš král!"* ¹⁵ *Oni se dali do křiku: "Pryč s ním, pryč s ním, ukřižuj ho!" Pilát jim řekl: "Vašeho krále mám dát ukřižovat?" Velekněží odpověděli: "Nemáme krále, jen císaře."* ¹⁶ *Tu jim ho vydal, aby byl ukřižován, a oni se Ježíše chopili.* (J 19:14-16)

Mám za to, že si Pilát v tuto chvíli chladí žáhu. Chce tím vytočit, naštvat a rozpálit do běla ty židovské představené, kteří ho donutili ukřižovat Ježíše, přičemž mu dokonce i vyhrožovali. (J 19:12) A také si dělá srandu z Ježíše. To, co napsal, je sice z našeho křesťanského pohledu svatá pravda. Ježíš je židovský král. Ale podle Piláta to žádná pravda není! Ukřižovaný člověk přece nemůže být král. Ukřižovaný král je úspěšným a mocným lidem jen pro smích. Buďto jsi mocný král, nebo visíš na kříži. Žádná třetí možnost není! Copak jsme to neslyšeli v prvním čtení?

- ¹⁸ *Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží.* ²² *Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost,* ²³ *ale my kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství,* ²⁴ *ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost.* (1K 1:18-24)

Milí bratři, milé sestry, jste skuteční blázni, když věříte tomu, že tento Ježíš krácející na svou popravu byl a je král židovský a dokonce Boží Syn. Jste blázni! A já jsem také blázen! Tak se na nás svět dívá! Tak nás svět vidí! Tato zvěst nikdy nebude lidem po chuti, dokud jim Bůh sám nezmění jejich srdce. Pilát se tedy Ježíšovi vysmívá. Je to taková mocnářova kratochvíle. Už ho ti Židé dostatečně rozhodili. Zkazili mu krásný den. Nyní si tedy musí něčím osladit život. Pilát zde ilustruje jednu lidskou hříšnou vlastnost: Posměch. Zlý posměch. Když se mocní (vlivní, bohatí, zdraví, úspěšní) lidé posmívají těm, kteří jsou na tom daleko hůř (chudým, neúspěšným, nemocným). Když se lidé posmívají těm, kteří se nemají jak bránit. Děje se to. A někdy i my k tak nízké a hříšné „legraci“ nemáme daleko. V případě Piláta však mějme na paměti slova Ž 2:

- *Proč se pronárody bouří, proč národy kují marné plány? ² Srocují se králové země, vládcové se spolu umlouvají proti Hospodinu a pomazanému jeho: ³ "Zpřetrháme jejich pouta, jejich provazy pryč odhodíme." ⁴ Ten, jenž trůní v nebesích, se směje, Panovníkovi jsou k smíchu. ⁵ Jednou k nim promluví v hněvu, ve svém rozlícení je naplní děsem: ⁶ "Já jsem ustanovil svého krále na Sijónu, na své svaté hoře!" ¹⁰ Nuže, králové, mějte rozum, dejte na výstrahu, soudcové země! ¹¹ Služte Hospodinu s bázní a jásejte s chvěním. ¹² Líbejte syna, ať se nerozhněvá, ať na cestě nezhyne, jestliže jen málo vzplane hněvem. Blaze všem, kteří se k němu utíkají! (Ž 2:1-12)*

Kdo se tedy bude smát naposledy, a tím nejlépe? Pilát, nebo Hospodin?

Pilát si jistě myslel, že je chytrý, vtipný, úspěšný, mocný... A přitom se nakonec ukázal jako hlupáček. On sám je k smíchu. Vždyť napsal pravdu – aniž by to tušil! Zvěstoval evangelium! Dříve než evangelista Jan napsal své dílo... Dříve než apoštol Pavel napsal svůj první dopis... Pilát už napsal evangelium! Nechal napsat nad Ježíšův kříž radostnou zprávu: *Ježíš Nazaretský, král židovský*. To je Boží ironie! A dokonce ten nápis dal vyhotovit ve třech jazycích. V aramejštině – aby tomu rozuměli prostí lidé. V latině – aby tomu rozuměli ti, kteří jsou zrovna u kormidla, mocní tohoto světa. A v řečtině – aby tomu rozuměli vzdělanci a učenci. A nás to těší. Ježíšovy nepřátele to nijak nepotěšilo. Ale nás to těší! Jen ať to celý svět slyší, že Ježíš je král! Vždyť pro nás je Ježíš ten nejlepší král, nad kterého není! Jeho vláda je vládou lásky, nikoli nenávisti. Vláda moudrosti, nikoli chytráctví. Vláda plná přímosti a pravdy, nikoli postranních úmyslů, polopravd a lží. Vláda uskutečněná vlastní obětí, nikoli násilím na druhých lidech. A každý, kdo jde za ním, musí počítat s tím, že se má chovat stejně jako jeho král! Slovy Ježíšovými:

- *"Moje království není z tohoto světa. Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud." (J 18:36)*

III. SRDCE TVRDŠÍ NEŽ DIAMANT

²³ Když vojáci Ježíše ukřižovali, vzali jeho šaty a rozdělili je na čtyři díly, každému vojákovi díl; zbýval ještě spodní šat. Ten byl beze švů, od shora vcelku utkaný. ²⁴ Řekli mezi sebou: "Netrhejme jej, ale losujme, či bude!" To proto, aby se naplnilo Písmo: 'Rozdělili si mé šaty a o oděv můj metalí los.' To tedy vojáci provedli.

Bratři a sestry, v jedné knize, která vypráví o koncentračních táborech, se praví: *Není nic tvrdšího než diamant. Tedy až na srdce nacistů...* Římsští vojáci k nim nemají daleko... Svým chováním ukazují tvrdost a bezcitnost svých srdcí. Oni mají srdce z kamene. Přibili ke kříži nevinného člověka, kterému se už předtím posmívali, nasadili mu korunu z trní a bili jej do tváře. (J 19:1-2) Vždyť to už byl vlastně mrtvý člověk – v okamžiku, kdy Pilát vynesl rozsudek. Tak proč se s ním trochu nepobavit, že? A nyní, když ho přibíjí ke kříži, už je s ním nadobro „ámen“. I přesto, že ještě dýchá... A tak se zachovávají jako hyeny. Rozdělí si jediný majetek, který v tu chvíli Ježíš má: Svrchní šaty. A pak losují o jeho spodní oděv. Ano, naplnilo se tím slovo Písma...

- ¹⁹ *Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv. (Ž 22:19)*

To je v pořádku. To se muselo stát. Musí se přece naplnit to, co Bůh už před věky vyslovil! Ale běda těm, kteří se toho chopili! Běda těm, kteří se toho – vlastně rádi – ujali. Z toho naskakuje husí kůže! Z toho jde hrůza!

Bratři a sestry, podle mého soudu zde vojáci ukazují ten nejhorší projev lidského hříchu: Prostou radost z lidského neštěstí. Radost z toho, že se druzí trápí. Oni se pobavili na účet toho chudáka. A pak se na něm ještě obohatili. Nestalo se nám to také někdy? Když se těm, které nemáme tak úplně v lásce, stane něco zlého, člověk se chytne, jak si říká: *Patří mu to! Dobře mu tak! Jen houšť!*

Věřím ale, že i za ty vojáky Ježíš na kříži umíral! I jejich hřích na sebe v tu chvíli bral, což mělo přece okamžitý účinek. Z Markova evangelia slyšíme o setníkovi, který hned po Ježíšově smrti zvolal:

- *Ten člověk byl opravdu Syn Boží.* (Mk 15:39)

V této situaci se teprve vyjevuje odpornost lidského hříchu. Ta zvrácenost, krutost a bezcitnost, kterou si nakonec každý z nás v nějaké podobě v sobě nese. A která se našťestí neprojevuje pořád v plné síle. Muselo tomu zřejmě tak být – aby se na tomto temném pozadí ukázala v pravém světle Boží bezmezná láska, Boží nezměrný soucit s námi, kteří si žádný soucit nezasloužíme. Hlava nám to nebere, jak milosrdný je vlastně Bůh, jak laskavý je Ježíš Kristus!

IV. DOKONÁNO JEST!

²⁸ Ježíš věděl, že vše je již dokonáno; a proto, aby se až do konce naplnilo Písmo, řekl: "Žízním." ²⁹ Stála tam nádoba plná octa; namočili tedy houbu do octa a na yzopu mu ji podali k ústům. ³⁰ Když Ježíš okusil octa, řekl: "Dokonáno jest." A nakloniv hlavu, skončil.

Dokonáno jest. Nebo přesněji: *Dokončeno jest.* Bratři a sestry, je to radostný vzdech. Zatímco farář si po čtyřech dnech s úlevou řekne: *A mám hotovo. Kázání jsem dopsal...* Zatímco vy si po dvou letech s úlevou řeknete: *Máme to hotové, dům jsme konečně dostavěli...* Kristus na kříži zvolá: *Všechno je dokončeno. Boží odvěké dílo odpuštění a milosti se konečně naplnilo.* Je tedy konec! Nastal konec! S Ježíšovou smrtí vstoupil celý svět do velikého finále. Naše dluhy vůči Bohu i našim bližním umírají spolu s tím, kdo je vynesl na kříž. Smrt také umírá spolu s Kristem. Všechny lidské naděje na Boží záchranu jsou naplněny. A všechny lidské snahy o vlastní spásu se nadále ukazují jako zbytečné, ba přímo směšné.

Bratři a sestry, to chce jednu ilustraci: Na gymnáziu jsme hráli poker (karetní hra). V zásadě jde o to, aby člověk měl co nejvyšší karty, které na závěr vyloží. Někdy se tedy stalo, že můj protihráč vyložil své karty na stůl – a já jsem jen zíral. Měl tak vysoké karty, že jsem těmi svými kartami znechuceně mrštil o stůl. Ani jsem je svým protihráčům neukázal. Neměl jsem se s čím chlubit.

A přesně to se stalo při Ježíšově ukřižování, v hodině jeho smrti. Bůh tam na Golgotě vyložil své karty. Měl v rukou královskou postupku. Nelze ho tedy přebít. A tak nám nezbyvá, než ty vlastní karty položit na stůl a s radostí i vděčností (!) mu přiznat, že zvítězil. V Ježíši Kristu Bůh trumfl nás všechny: Velikostí své lásky a milosti. A kdokoli by ještě trval na tom, že má v rukou také vysoké karty, ten bude nakonec zahanben. Protože Boha s jeho spásou v Kristu nikdo a nikdy trumfnout nemůže. Konec hry, bratři a sestry! Ježíš Kristus je nejvyšší Boží trumf. V něm Bůh dokonal, co slíbil na úsvitu lidstva. V něm Bůh otevřel všem lidem svou laskavou náruč.

Ježíš nakonec (doslova přeloženo) *vydal svého ducha* Bohu. Byl to on, kdo měl v moci svůj život dát. Nikdo mu jej nevzal. Ježíš jej vydal svobodně, z lásky k Bohu a z lásky k nám. A bude to on, kdo nakonec přijme svůj život zpět. Jak sám říká:

- ¹⁴ *Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, ¹⁵ tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce.¹⁷ Proto mě Otec miluje, že dávám svůj život, abych jej opět přijal. ¹⁸ Nikdo mi ho nebere, ale já jej dávám sám od sebe. Mám moc svůj život dát a mám moc jej opět přijmout. Takový příkaz jsem přijal od svého Otce." (J 10:14-18) Amen.*